

Deres ref: 20/1601

Høringsuttalelse – midlertidig forskrift om unntak fra aktivitetskrav mv. etter sosialtjenesteloven som følge av covid-19-pandemien

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et rettshjelpstiltak drevet av jusstudenter. Vi tilbyr gratis rettshjelp i enkeltsaker som faller utenfor den offentlige rettshjelpsordningen. Utgangspunktet for våre merknader er ivaretagelsen av rettssikkerheten til denne klientgruppen.

Et av våre primære arbeidsområder er sosialrett. I 2019 tok vi inn 242 saker innen sosial- og helserett. Vi uttaler oss på bakgrunn av de erfaringene vi har gjort oss gjennom saksbehandlingen vår.

2. Forslaget i sin helhet

Vi mener det er helt nødvendig at manglende aktivitet som følge av covid-19, ikke skal medføre reduksjon eller stans av ytelse, eller avbrudd av program. Vi stiller oss derfor positive til forslaget.

Vi ønsker imidlertid å komme med én bemerkning til kapittel 3 og 4.

3. Merknad

Jussbuss ber om at det presiseres ytterligere hva som ligger i at en aktivitet eller deltakelse på kvalifiseringsprogrammet «ikke er mulig som følge av covid-19 utbruddet». Forslaget innebærer at aktivitetskravet skal falle bort dersom det anses som en «direkte eller indirekte» følge av covid-19-epidemien.

Covid-19 har store konsekvenser for hele samfunnet, og særlig for de som er mest sårbare fra før av. Dersom de som mottar sosialhjelp får redusert eller mister denne ytelsen vil de være overlatt til seg selv uten andre muligheter for å forsørge seg. Det er derfor viktig at det presiseres ytterligere hva som skal til for at en aktivitet kan eller ikke kan gjennomføres «som følge av Covid-19».

Formuleringen «direkte eller indirekte» følge av covid-19-epidemien er vid, og svært vanskelig å avgrense. Henvisningen til «generelle og individuelle smittevernstiltak» gir begrenset med veiledning for hva som skal til for at vilkåret er oppfylt. Vil for

eksempel individuelle smittevernstiltak som går lenger enn de statlige retningslinjene være tilstrekkelig? For eksempel at enkeltpersoner pålegger seg selv portforbud i frykt for smitte? Hvordan vil dette stille seg for brukere i risikogrupper eller som bor sammen med eller har jevnlig omgang med noen som er særlig utsatt for covid-19-sykdom? Hva med helsemyndighetenes anbefalinger om at man skal unngå visse aktiviteter i den grad det er mulig? Vil for eksempel reise med kollektivtrafikk kunne sies å utgjøre et «direkte eller indirekte» hinder for planlagt aktivitet? Dette er bare et lite utvalg av de mange spørsmål som umiddelbart oppstår ved tolkningen av departementets forslag til midlertidig forskrift om unntak fra aktivitetskrav mv. etter sosialtjenesteloven som følge av covid-19-pandemien.

Et annet særlig viktig spørsmål er i hvilken grad Nav vil ha muligheten til å hensynta enkelttilfellenes særegenart gjennom konkrete skjønnsmessige vurderinger, og i hvilken grad domstolene har kompetanse til å overprøve disse vurderingene. Vi mener at regelen om unntak fra aktivitetskrav må innrettes slik at Nav får stor skjønnsmyndighet til å kunne hensynta spesielle forhold hos den enkelte. Samtidig må dette ikke gå på bekostning av borgernes rettssikkerhet og deres grunnleggende rett til reell prøving av forvaltningens vedtak. Vi foreslår derfor at departementet uttrykkelig presiserer at vilkåret for unntak fra aktivitetskrav er et alminnelig rettsanvendelsesskjønn, samtidig som Nav tillegges stor frihet til å foreta konkrete skjønnsmessige vurderinger. Dette er spørsmål som det er ytterst viktig å få avklart før forskriften tas i bruk overfor de sårbare mottakerne av sosiale tjenester.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 00 alle hverdager unntatt torsdag mellom kl. 10.00 og 15.00, eller på e-post sag@jussbuss.no.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/

Stig Harlem Harris

Kristine-Petrine Olthuis

Per Silnes Tandberg

Maria Mirijanyan

Ieva Zagzeckaite

Fanny Kolbjørnsen

Maren Larsen Borgan

Fanny Landmark